

TÜRKİYE GİRİŞİMCİLİK VAKFI

AYRIMCILIKLA MÜCADELE ve TACİZİ ÖNLEME POLİTİKA BELGESİ

1) AMAÇ

İşbu politika belgesi, kurum içerisinde oluşabilecek toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli herhangi bir ayrımcılığa ve tüm taciz/şiddet vakalarına karşı koruyucu önlem olması adına oluşturulmuştur. Kurum içerisinde bu tarz olayların oluşmasının önüne geçmek ve böyle durumlarla karşılaşıldığında maruz bırakılan kişiye yol gösterici bir rehber olması niteliği taşımaktadır. Türkiye Girişimcilik Vakfı, böyle bir durumda şeffaf ve adil bir süreç yöneteceğini ve cinsiyet ayrımcılığından arındırılmış, güvenli ve huzurlu bir çalışma ortamının oluşturulmasını sağlayacağını taahhüt etmektedir. Bu politika metninin hedefleri hangi eylemlerin ve davranışların toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli şiddet kapsamına girdiğini gösterecek çerçevenin belirlenmesi, denetim süreçlerindeki sorumlulukların belirlenmesi ve yaşanmış olan olayın takibi, incelenmesi ve karar süreçleri esnasındaki ilkelerin belirlenmesini içermektedir. İşbu Ayrımcılıkla Mücadele ve Tacizi Önleme Politika Belgesi, Türkiye Girişimcilik Vakfı temsilcileri tarafından şeffaf ve adil bir sürecin yürütülmesi için garanti altına alınır. Türkiye Girişimcilik Vakfı Etik Kurul'u bu Politika Belgesinde yer alan ilke ve değerleri dikkate alarak önleme ve soruşturma süreçlerini işleteceğini taahhüt eder.

2) KAPSAM

Türkiye Girişimcilik Vakfı Ayrımcılıkla Mücadele ve Tacizi Önleme Politika Belgesi'nde yer alan hükümler; zaman ve mekân fark etmeksizin, mesai içinde ve mesai dışında, çevrimiçi ve çevrimdışı platform ve ortamlarda olmak üzere, Türkiye Girişimcilik Vakfı Temsilcileri¹, çalışanları, stajyerleri, Gençlik Programları², Etki Programları ve Kurum İçi Girişimcilik Programları katılımcıları ile tüm bağışçı kurum ve kuruluşları kapsamaktadır.

¹ İşbu Politika Belgesi'nde kullanılan Türkiye Girişimcilik Vakfı temsilcileri ifadesi; Türkiye Girişimcilik Vakfı Mtevelli Heyeti, Yönetim Kurulu, Danışma Kurulu ve Denetim Kurulu'nu içermektedir.

² İşbu Politika Belgesi'nde kullanılan Gençlik Programları katılımcıları ifadesi; Fellow, Challenger, Alumni Programları katılımcıları ve İlham/Girişimci/GTalks konuşmacılarını içermektedir.

Belgede yer alan ilke ve sorumluluklar, aynı zamanda, Türkiye Girişimcilik Vakfı'nın yanı sıra, ürün veya hizmet temin edilen kişi ve kurumlar, iş birliği yapılan kişi ve kurumlar ve kamu temsilcileri dahil olmak üzere üçüncü taraflarla ilişkileri de içermektedir. Bütün vakıf bileşenlerinin, cinsel kimliği ve cinsel yönelimi nedeniyle ayrımcılığa tabi tutulduğu her türlü durumu içerir. Bu belge ile Türkiye Girişimcilik Vakfı, tüm cinsel taciz ve cinsel saldırı iddialarının adil bir şekilde değerlendirilmesini, maruz bırakılan korunmasının gerektiği durumlarda mevzuata uygun olarak ivedilikle tedbirler alınmasını taahhüt altına almaktadır.

3) DAYANAK

İşbu belge, Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (*İstanbul Sözleşmesi*), Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (*CEDAW*), Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi gibi ulusal ve uluslararası sözleşmeler başta olmak üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu 3. maddesini ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102, 103 ve 105'inci maddelerini ve 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'u esas almaktadır. Bununla birlikte, Ayrımcılıkla Mücadele ve Tacizi Önleme Politika Belgesi, Türkiye Girişimcilik Vakfı Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politika Belgesi'ndeki ilke ve değerleri kendine dayanak almaktadır.

4) UYGULAMA

Türkiye Girişimcilik Vakfı, bu Politika Belgesi ile toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli ayrımcı söylem ve pratiklerin olmadığı, toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli her türlü sözlü ve fiili saldırının ortadan kaldırıldığı bir çalışma ortamının sağlanmasına katkıda bulunmayı; toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli her türlü söylem ve eyleme karşı önleme, destek ve güçlendirme mekanizmalarını işletmeyi sorumluluk olarak üstlenir.

Türkiye Girişimcilik Vakfı temsilcileri, çalışanları, stajyerleri, Gençlik Programları, Etki Programları ve Kurum İçi Girişimcilik Programları katılımcıları bu belgedeki ilke, değerler ve politikalar çerçevesinde çalışmalarını sürdürecekleri yönündeki taahhütlerini Politika Belgesine rıza gösterdiklerini onaylayarak yazılı olarak beyan ederler.

5) TANIMLAR³

a) Ayrımcılık:

Ayrımcılık, bir kişi ya da belli bir gruba karşı, toplumsal cinsiyet kimliği ya da yönelimi gerekçesiyle benzer konumda olan diğer kişilere nazaran keyfi ya da haksız bir davranış sergilenerek mağdur edilmesini ifade etmektedir.

b) Cinsel Taciz:

Cinsel taciz iki ya da daha çok kişi arasında gerçekleşen, tanımlanması ve kanıtlanması kolay olmayan bir olgu olması nedeniyle tacize maruz kalan kişileri sessiz kalmaya itmekte ve tacize zemin sunmaktadır.

Cinsel taciz, fiziksel temas bulunmadan ve rızaya dayalı olmayan cinsel içerikli söz, tavır veya karşı tarafı rahatsız edecek her türlü davranış biçimini içerir. Olayın gerçekleştiği bağlama göre ısrarla tekrarlanan eylemler ya da tek bir eylem de cinsel taciz olarak nitelendirilir. **Süreklilik ön koşul değildir.**

Cinsel taciz, bu liste ile sınırlı olmamakla birlikte taciz niteliğindeki hareketlerin yoğunluğuna ve niteliğine göre; basit taciz, sürekli taciz ve ağır taciz olmak üzere üçe ayrılır.

Basit Taciz: Cinsel olarak rahatsız edici fiziksel temas içermeyen; tehdit, şantaj ya da hakaret unsuru taşımayan, ancak kişinin rahatsız olacağı istenmeyen eylemleri ve ortamları yaratan hareketlerdir. Örneğin; *laf atmak, cinsel içerikli şakalar yapmak ve iltifatlarda bulunmak, argo sözler kullanmak,*

³ **Tanımlar için kullanılan kaynaklar:**

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (İstanbul Sözleşmesi);*Ankara Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi;*Arçelik Global Ayrımcılığı ve Tacizi Önleme Politikası;*Boğaziçi Üniversitesi Tacizden Koruma ve Korunma Kılavuzu;*İnsan Hakları Derneği Cinsiyetçi, Baskıcı Davranışların ve Mobbingin Önlenmesine Dair Politika Belgesi;*Kadına Yönelik Şiddet ve Aile içi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi;*ODTÜ Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İlke ve Stratejiler Belgesi;*TCK Madde 102- 105 Cinsel Saldırı Suçu/Cinsel Taciz Suçu.

flört etmek için ısrarcı davranışlarda bulunmak, pornografik materyaller ile rahatsız etmek, kişinin cinsel yaşamı ile ilgili sorular sormak ve dedikodu üretmek veya sosyal medyayı bu amaçla kullanmak, cinsiyet kimliğine dair ayrımcı söz ve eylemlerde bulunmak vb.

Sürekli Taciz: Basit tacizin uyarılara rağmen devam ettirilmesi ve sürekli hale getirilmesi halinde söz konusu olur.

Ağır Taciz: Tehdit, şantaj ve hakaret gibi durumlarda ortaya çıkan ve kişinin davranışlarını kontrol etmeye yönelik hareketler bütünüdür. Tacizi gerçekleştiren kişinin mesleki konumunu suistimal etmesi ile gerçekleşebileceği gibi eşit statüde olan kişiler arasında da ağır taciz durumları gerçekleşebilir.

c) Cinsel Saldırı:

Cinsel saldırı; tehdit, korku baskı altına alma, gözdağı verme, hile ve kandırma gibi yollarla rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlar şeklinde kişinin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesine denir. Duygusal veya cinsel olarak karşılıklı bir şekilde yaşanan ilişkilerde de saldırı niteliğindeki davranışlar meşru değildir. Rızaya dayalı olmayan hareketler her durumda ve koşulda cinsel saldırı kapsamında değerlendirilmektedir. Cinsel saldırı iki biçimde ortaya çıkabilir:

a) Cinsel birleşme olmadan, sarılmak, ellemek, okşamak, dokunmak gibi vücut dokunulmazlığını ihlal eden durumları içine alan hareketler bütünüdür.

b) İkinci cinsel saldırı biçiminde ise, kişinin vücut dokunulmazlığının vücuda cinsel organ veya sair bir cisim sokulmasıyla ihlal edilmesidir.

d) Cinsel İstismar:

18 yaşından küçüklere karşı gerçekleştirilen cinsel saldırı ve taciz eylemleri "*çocuğun cinsel istismarı*" olarak değerlendirilmektedir.

e) Misilleme:

Misilleme, kişinin duygusal ve cinsel amaçlı teklifleri reddetmesi veya tacize uğradığını düşünerek şikayet yoluna gitmesi üzerine, mağdurun örtülü ya da açık bir şekilde iş veya eğitim hayatının zora sokulması ve yıldırılmaya çalışılmasıdır. *Terfii engellemek, görmezden gelmek, meslek gelişimini engelleyecek davranışlarda bulunmak, mesleki görüşmelerini reddedip işleri zora sokmak, yalan yanlış söylentiler yaymak, özlük haklarının (yıllık izin, fazla mesai vs.) kullanılmasında zorluk çıkartmak, iş tanımına girmeyen işleri talep etmek* gibi davranışlar misillemeye örnek olarak gösterilebilir. Kişinin cinsel veya duygusal bir amaçlı girişim ve teklifleri kabul etmesi durumunda vaat edilen her türlü ayrıcalık ve ödüllendirme de bir taciz türü olarak kabul edilmektedir.

f) Israrlı Takip:

Fili, sözlü, yazılı olarak ya da herhangi başka türlü bir iletişim aracı kullanılarak kişinin rızası dışında güvenliğinden endişe etmesine neden olacak şekilde kişide korku ve çaresizlik yaratan, kişiyi baskı altına alan her türlü cinsel tutum ve davranışı kapsar. *Kişinin peşine takılma, evinin, iş yerinin önünde bekleme, kişisel hayatına dair bilgileri öğrenme ve takip etme, yolda uzaktan veya yakından izleme, habersiz olarak kişinin bulunduğu ortamlarda sürekli karşısına çıkarak rahatsız etme, kişinin sosyal çevresiyle iletişime geçerek rahatsızlık verme, sosyal hayatına dair detayları öğrenme ve bu detayları taciz amaçlı kullanma* gibi eylemler ısrarlı taciz olarak nitelendirilmektedir.

g) Onay/Rıza İnşası:

Rıza kavramı, hak ihlali, psikolojik/cinsel taciz ve cinsel saldırı tanımlamalarında temel dayanaklardan birisidir. Rıza kişinin söz konusu davranışa ve tutuma açık bir şekilde onay vermesi anlamına gelir. Unvan veya otorite kullanarak fiziksel veya psikolojik güç kullanımı, tehdit, korku, baskı, sindirme, göz dağı verme, hile ve kandırma ile alınan sesli ya da sessiz onay, manipüle ederek rıza inşası gerçekleştirmek rıza olarak kabul edilmez. **Sessiz kalmak rıza göstermek değildir.** Rızanın sürekliliği esastır ve her zaman geri

alınabilir. Ayrıca onay tek seferliktir, kişinin herhangi bir eyleme bir defa onay vermiş olması başka sefer tekrar onay vereceği anlamına gelmemektedir.

6) İLKELER

a) Ayrımcılık Yasağı:

Eşitlik ve ayrımcılık yasağı 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 3. maddesinde, *"Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir."* ve *"Bu kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır."* şeklinde belirtilmiştir. Bu belgede ortaya koyulan politikalar; ilgili maddelerde belirtilen tanımlamalar dahil olmak üzere, hiçbir ulusal köken, ulusal bir azınlığa mensup olma, uyruklu, ikamet yeri, şive, dış görünüş, eğitim durumu, sınıf, ekonomik durum, sosyal ve toplumsal köken, statü veya herhangi bir başka temelde ayırım gözetilmeksizin uygulanır.

b) Adil ve Nesnel Değerlendirme İlkesi:

Başvuru süreci süratle, adil ve nesnel olarak değerlendirilir. Başvuruların değerlendirilmesinde, etik ilkelerin yanı sıra olayın nesnel ve öznel koşulları da dikkate alınır.

c) Gizlilik İlkesi:

Türkiye Girişimcilik Vakfı, cinsel taciz ve saldırı iddialarının ele alınmasının tüm aşamalarında başvuruda bulunan ve şikâyet edilen kişilerin özel yaşamlarının gizliliğini koruyacak şekilde sürecin yönetileceğini teminat altına alır. Raporlama ve/veya şikâyeti inceleme sürecinde yer alan kişiler gizliliği korumakla yükümlüdür. Bu ilkenin ihlali durumunda Etik Kurul ilgili kişileri uyarır.

d) Gönüllülük İlkesi:

Cinsel tacize veya cinsel saldırıya uğradığını düşünen vakıf mensubu kişiler, Türkiye Girişimcilik Vakfı Etik Kurul'una, hukuki, psikolojik ve benzeri destek mekanizmalarına başvurma konusunda teşvik edilirler. Başvuran kişi tüm

destek mekanizmaları konusunda bilgilendirilir ve bu desteklerden herhangi birisine başvurup başvurmamak istemediğine kendisi karar verir. Başvuruda ve sürecin ilerlemesinde gönüllülük esastır. Başvuranın onayı ve haberi olmadan hiçbir işlem yürütülemez.

e) Özen Gösterme İlkesi:

Türkiye Girişimcilik Vakfı Etik Kurul'u, cinsel taciz veya saldırı iddiaları karşısında, başvuru yapan kişinin tekrar mağdur edilmesine yol açabilecek ve tarafların onurunu zedeleyebilecek her türlü davranıştan kaçınmak ve bu davranışların ortaya çıkmasını önlemek konusunda gereken dikkat ve özeni gösterir. Ayrıca bu iddialar karşısında etkin bir araştırma süreci yürütmeyen, harekete geçmeyen ve olayın üstünü kapamaya çalışanlar hakkında gerekli işlemleri yapmayı taahhüt altına alır.

f) Güven İlkesi:

Türkiye Girişimcilik Vakfı, gizlilik ve özen gösterme ilkelerine riayet ederek tarafların güven duygusunu zedelemeyecek şekilde davranır.

g) Başvuran Haklarının Korunması:

Türkiye Girişimcilik Vakfı Etik Kurulu,

- Başvuranın anlattığı tüm bilgi ve belgelerin güvenliğini korumakla,
- Maruz bırakılan kişiye hukuki, psikolojik ve benzeri destek mekanizmalarını devreye sokmakla,
- Başvuru sahibinin talebi doğrultusunda ve sürecin her aşamasında hukuki desteğin sağlanması ve izlenecek süreçlerin, risklerin ve alınması gereken önlemlerin anlatılmasıyla,
- Vakfın olanakları olmadığı koşullarda kişiyi uygun kaynaklara yönlendirmekle,

- Başvuranın şikayeti sonucunda oluşabilecek her türlü misillemeye karşı farkındalık sahibi olmak ve önlem almakla,
- Destek mekanizmalarının yetersiz ve muğlak kaldığı noktalarda kurum dışı bağımsız kişi ya da kurumlardan destek almakla,
- Soruşturma sürecinin sağlıklı işlemesi için her türlü altyapıyı sağlamakla,
- Başvurandan habersiz hiçbir işlem yapmamakla,
- Alınan başvuruları ivedilikle işleme koymakla ve başvuran kişinin olumsuz yönde etkilenmemesi için her türlü önlemi almakla yükümlüdür.

h) Beyanın Esas Alınması:

Cinsel taciz veya saldırı gibi durumlar çoğu zaman iki kişi arasında geçen olaylar olduğu için kanıtlanması zor bir durum yaratmaktadır. Bu nedenle cinsel taciz ve/veya cinsel saldırıyla ilgili değerlendirme sürecine başlarken **“başvuranın beyanı esastır”** ilkesine göre hareket edilir. Bu ilke, başvurunun kabul edilmesinde gerçekleştiği iddia edilen eylemin başvuru üzerinde bıraktığı etkinin yeterli sayılacağı ve değerlendirme sürecinde başvuru eylemin varlığını kanıtlamasının beklenmeyeceği anlamına gelir. Cinsel taciz ve cinsel saldırı, maruz kalan kişide kafa karışıklığı, şok, anlamlandıramama, kendini suçlama gibi tepkilere yol açmasından dolayı bunlardan birine maruz kaldığını düşünen kişinin, yaşadığı olayın niteliğinden emin olamasa da, bu durumu kendisine yol gösterecek bir birime ya da kişiye aktarması atacağı ilk adımdır. Ancak idari ve adli soruşturma süreçlerinde delillerin yetersiz olması nedeniyle oluşacak şüphe sanık lehine yorumlanmasından dolayı kişiler, cinsel taciz ve cinsel saldırıya maruz kaldığında soruşturma süreçlerinde delil olarak kullanılabilecek her türlü materyalin hukuka uygun olmak koşuluyla toplanması ve saklanması önemi konusunda Türkiye Girişimcilik Vakfı Etik Kurul'u tarafından bilgilendirilecektir.

i) Kasıtlı ve Yanlış Beyanlara Karşı Farkındalık ve Önlem:

Türkiye Girişimcilik Vakfı Etik Kurulu, yapılan başvurular sonrası işletilen süreçte şikâyetle bulunan kişinin kasıtlı olarak yalan söylediğinin ve yanlış beyanlarda bulunduğu hiçbir şüpheyi yer bırakmayacak şekilde kesin

olarak anlaşıldığı durumlarda disiplin yaptırımı uygulanması için süreci Türkiye Girişimcilik Vakfı Yönetim Kurulu'na sevk eder. İşbu belge; Türkiye Girişimcilik Vakfı'nın tüm mensuplarını, cinsel taciz iddiaları üzerinden duygusal ve diğer kişisel hesaplaşmaların görülmemesi konusunda uyarır.

j) İvedilik İlkesi

Türkiye Girişimcilik Vakfı Etik Kurul'u toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli ayrımcı

söylem ve pratiklerinde ve her türlü şiddet ve taciz iddiaları karşısında;

- a. Söz konusu istenmeyen yaklaşım ve davranış tehdit içerdiği ve tehlike oluşturduğunda,
- b. Söz konusu istenmeyen yaklaşım ve davranış aralarında hiyerarşi olan ve güç ilişkileri bulunan kişiler arasında meydana geldiğinde,
- c. Söz konusu eylem, ayrımcı söylem ve pratik ve şiddete uğrayan kişinin mesleğinin icrasını, kariyerini ve istihdamını olumsuz şekilde etkilediğinde,
- d. İstenmeyen yaklaşım ve davranışların ödüllendirme veya misilleme ve/veya intikam alma aracı olarak kullanıldığına ilişkin kanıya varıldığında,
- e. Söz konusu eylem, sıklık ve yoğunlukları nedeniyle kişinin çalışma ortamını ciddi şekilde bozduğunda, düşmanca, aşağılayıcı ve saldırgan bir ortam yarattığında, vakit kaybetmeksizin aktif olarak hareket eder.

7) CİNSEL TACİZE MARUZ KALDIĞINI DÜŞÜNEN KİŞİNİN YAPABİLECEKLERİ

- Öncelikle cinsel tacize / saldırıya maruz kalan ya da maruz kaldığını düşünen kişi yalnız olmadığını ve bu süreç içerisinde yalnız bırakılmayacağını bilmelidir.
- Türkiye Girişimcilik Vakfı'nın hazırlamış olduğu *Ayrımcılıkla Mücadele ve Tacizi Önleme Politika Belgesi*'ni bütünüyle okunup bu durumda atılabilecek adımlar üzerinde düşünerek, gerekirse güvenilir biri yardımıyla durum paylaşılabılır ve olayın değerlendirmesi yapılabilir. Olayın güvenilen biriyle paylaşılması, doğru yorumlama ve sürece dair uygun adımların atılması açısından önemlidir.

- Böyle bir durumla karşılaşıldığı takdirde olayı yaşayan kişinin kendisini hazır hissettiği koşullar oluştuktan sonra Türkiye Girişimcilik Vakfı Etik Kurul'a başvuru yapması ve soruşturma sürecinin başlatılması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Ayrımcılıkla Mücadele ve Tacizi Önleme Politika Belgesi ile Türkiye Girişimcilik Vakfı, cinsel taciz ve saldırının hiçbir biçimde görmezden gelinmeyeceğini garanti eder ve bu olaylara maruz kaldığını veya tanık olduğunu düşünen kişileri başvuru konusunda gerekli adımları atmaya teşvik etmek, vakfın tüm mensuplarının cinsiyete dayalı ayrımcılık, cinsel taciz ve cinsel saldırı konusunda farkındalığının artması ve bu tür olayların engellenmesi konusunda çaba göstermek ve bu tür başvurular söz konusu olduğunda etkin bir destek ve disiplin soruşturması işletmek konusunda her daim hazır ve kararlı olduğunu kamuoyuna duyurur.

Türkiye Girişimcilik Vakfı, cinsiyete dayalı herhangi bir tür şiddet, taciz ve saldırı konusunda vakfın tüm bileşenlerini bilgilendirmeyi ve mağdurlara her türlü desteği ivedilikle ve ücretsiz olarak sağlamayı, bu tür olaylarla ilgili tüm iddia ve şikâyetleri etkin bir şekilde ciddiyetle ele almayı taahhüt eder.